

בית המשפט

בש"א 8759/01		בית משפט מחוזי ירושלים	
28/07/02		כבוד השופטת מרים מזרחי	
		בפני:	

בעניין:

מנורה חברה לביטוח בע"מ
 ע"י ב"כ עוה"ד ש' לוי ו/או א' שלמון ו/או המבקשת
 מנדלוביץ'
 נ ג ד

1. הרשות הפלסטינית
 2. המועצה הפלסטינית
 ע"י ב"כ עוה"ד ג' אבו טועמה ו/או ע' עאסי המשיבות

ה ח ל ט ה

הבקשה

1. בפניי בקשה לצו עיקול זמני. המבקשת הנה חברת ביטוח העוסקת גם בביטוח כלי רכב. הבקשה נסמכת על תביעה כספית, חוזית ונזיקית, כנגד המשיבות, בסכום של 50,000,000 ₪, שבה נטען כי המשיבות אחראיות לגניבת כלי רכב רבים ממדינת ישראל ולהברחתם לשטחי המשיבות. על-פי כתב התביעה, היקף הנזק שנגרם למבקשת בגין גניבות הרכב גבוה מסכום התביעה, והוא הועמד על הסכום האמור לצורכי האגרה. בבקשה מבוקש לעקל כספים ונכסים של המשיבות אשר "מדינת ישראל או מי מרשויותיה מעבירה ו/או צריכה להעביר לידי הרשות הפלסטינית".
2. בכל הנוגע למישור החוזי, נסמכת המבקשת על שורת הסכמים עם הרשות הפלסטינית (להלן: "הרשות"), שמהם עולה התחייבותה לשתף פעולה כדי לבלום את תופעת גניבות הרכב המועבר מישראל לשטחי הרשות. בכל הנוגע למישור הנזיקי נטען, כי הרשות וגורמיה, ביטחוניים ומשטרתיים, מעורבים באופן ישיר בגניבת כלי הרכב, וגם נטען כי הרשות מעודדת את הגניבות, ובכלל זה על-ידי כך שאינה נוקטת בפעולות הולמות לבלימת התופעה. ההסכמים הרלוונטיים אינם במחלוקת, ובמישור החוזי המחלוקת עוסקת בשאלה, האם המשיבות הפרו את ההסכמים. במישור הנזיקי מייחסת המבקשת למשיבות עידוד תופעת הגניבות וגם מחדלים שעניינם אי נקיטת אמצעים הולמים לבלימתה חרף יכולת לעשות כן.

ראיות המבקשת

3. לעניין הנזק הנטען עומדים בפניי תצהירו ועדותו של מר יוסי כץ, מנהל מחלקת התביעות במבקשת. כץ הצהיר, כי בתקופה הרלוונטית נגנבו כ-8,000 כלי רכב המבוטחים על-ידי המבקשת, והפיצוי הכולל ששילמה המבקשת למבוטחיה בגין גניבות אלו עמד על סכום של 319,672,950 ₪. שווי הפיצוי הכולל, משוערך לספטמבר 2001 בתוספת הצמדה וריבית, מסתכם ב-447,002,280 ₪. עוד הצהיר כץ, כי מבוטחי המבקשת הם בגדר מדגם מייצג של כלי הרכב במדינה, ועל-כן, "חלקה" של הרשות באחריות לגניבות הפוגעות במבקשת הוא כחלקה בכלל גניבות הרכב. מתצהירים אחרים שיפורטו להלן עולה, כי למצער 50% מכלי הרכב הנגנבים בישראל מגיעים לשטחי הרשות, ועל-כן לשיטת המבקשת, סכום העיקול המבוקש – שהוא סכום התביעה – הנו אך מקצת הנזק שנגרם למבקשת ושיש לייחס את האחריות לגרימתו למשיבות.
4. את טענת האחריות, בין הנזיקית ובין החוזית, מבססת המבקשת על תצהירים ועדויות של מספר עדים. אחד מהם הוא רב ניצב בדימוס, אסף חפץ, ששימש מפכ"ל המשטרה בשנים 1994-1998, ולאחר מכן שימש כנשיא חברת "שיטורית" שעסקה, בין השאר, באיתור כלי רכב לאחר גניבה. על-פי

תצהירו, מרבית כלי הרכב הנגנבים בישראל מגיעים לשטחי הרשות. מסקנה זו סמך על נתוני פשיעה שבידי משטרת ישראל, ובכללם נתונים המלמדים על שינויים בהיקף הגניבות בתקופות בהן הוטל סגר על שטחי הרשות, על העובדה שכ-50% ממספר העצורים מתושבי הרשות עצורים בגין גניבות רכב בישראל, על עדויות של חשודים בגניבות רכב, על פעילות מבצעית של משטרת ישראל בשטחי הרשות בה נתפסו אלפי חלקי רכב ומאות כלי רכב גנובים, ועל תצלומי אוויר שבוצעו מעל לשטחי הרשות, בהם ניתן לראות בבירור עשרות "משחטות" רכב – הגורמות לפירוק כלי הרכב כדי לאפשר שימוש בחלקים מבלי שניתן לזהות את המקור - וביניהם אף משחטות רכב הפועלות בסמוך לתחנות משטרה פלסטיניות ללא כל הפרעה.

עוד נטען בתצהיר **חפץ**, כי הרשות אינה מנסה כלל להתמודד עם תופעת גניבות הרכב בישראל. מסקנה זו נשענת בתצהיר על עמדת נציגי הרשות, אשר הכחישו בפגישות עמם כל קשר ואחריות לנושא, חרף הוכחות שהובאו בפניהם, וכן מוסקת מהעובדה הנטענת, לפיה המשטרה הפלסטינית משתמשת בכלי רכב גנובים. עוד נאמר בתצהיר בהקשר זה, כי מצויות תמונות רבות שבהן ניתן לראות כי כלי רכב ישראליים גנובים מצויים בשימוש קציני המשטרה הפלסטינית.

כמו-כן נאמר בתצהירו של **חפץ**, כי הרשות וגורמיה מעורבים באופן ממשי בתהליך גניבות הרכב. טענה זו נשענת על העובדות הנטענות הבאות: השימוש שעושה הרשות בכלי הרכב הגנובים; תפיסת אנשי משטרה פלסטינים בשעת גניבת רכבים או בשימוש ברכבים גנובים; והכשרת הרכבים הגנובים לשימוש על ידי הרשות הפלסטינית, בידיעה שרכבים אלו הם גנובים.

עוד טוען **חפץ** בתצהירו, כי הרשות אינה משתפת פעולה ולא שיתפה פעולה עם משטרת ישראל בהתמודדות עם תופעת גניבות הרכב. זאת, לאור עמדת נציגי הרשות אשר פורטה לעיל, ולאור העובדה שיכולת הרשות בפעילות ספורדית בנושא זה לימדה על יכולת פעולה שלא באה לידי ביטוי בכלל פעולותיה בהקשר זה.

לתצהירו של **חפץ** צורפה חוברת שהוצאה על-ידי המשרד לבטחון פנים בשם **"שיתוף פעולה במאבק בגניבות הרכב; עיקרי העמדה הישראלית"** (להלן: "חוברת המשטרה"). חוברת המשטרה כוללת נתונים משנת 1993 ועד 1997, ומפורטות בה כעובדות אותן טענות שנכללו בתצהירו, ובסופה תצלומי אוויר בהם נראים מגרשים ובהם חונות מכוניות רבות. חלק מהמגרשים נראים כמגרשי משחטות רכב.

בחקירתו הנגדית, ובתשובה לשאלה, מה ניתן לצפות מהמשיבות כאשר משטרת ישראל עצמה אינה מצליחה להתמודד עם גניבות הרכב, הדגיש **חפץ**, כי לרשות "יתרון" בכך שהיה בידיה למנוע את השימוש ברכב גנוב הנמצא בשטחה. חלף זאת בחרה הרשות לתת הרשאת תנועה לרכב הגנוב. הוא הוסיף והתייחס להעדר נקיטת אמצעים כנגד משחטות הרכב, חרף ידיעת הרשות מי עוסק בכך.

חפץ הוסיף ואמר, כי **"אנשי רשות עשו שימוש ברכבים גנובים וגם קיבלו כסף"** (פרו' מיום 14.2.02, עמ' 7). משנתבקש בחקירה להצביע על תמונות המתעדות שימוש של משטרת הרשות ברכבים גנובים, השיב:

"לי אין תמונות. לפי המידע והדו"חות שקיבלתי בתקופתי, הרכבים היו בשימוש של קציני צבא פלסטינים. לא היה ספק שהם נהנים מתופעת הרכבים הגנובים, לא יודע אם ברשות או לא ברשות."

(פרו' שם, עמ' 8)

מדברים אלה ניתן ללמוד, בין השאר, כי ידיעותיו לעניין שימוש אנשי הרשות בכלי הרכב הגנובים מתייחסות לתקופת היותו מפכ"ל דווקא, תקופה קודמת בעיקרה לתקופה הרלוונטית לתביעה. כך גם עלה בכל הנוגע לטענה, לפיה הוכשרו כלי הרכב גנובים לשימוש ברשות:

"זה ידוע מהמודיעין שלנו ומהאנשים שהיו בקשר איתם. לשאלת איזה אנשים, אני יכול לומר לך - אנטון איוב, שעמד בראש"

המפקדה והוא העביר לי דיווחים כשהייתי מפכ"ל. היום לאחר שנים, אין לי בדיוק את המסמכים, אך לדעתי ניתן להביא את הדיווחים."

(פרו' שם, עמ' 9)

חוברת המשטרה שהוזכרה לעיל מתייחסת גם לתקופה יותר מאוחרת. לעניין זה אעיר, כי אף שלא הועלתה התנגדות להגשת חוברת המשטרה כחלק מתצהירו של חפץ, איני רואה לנכון, לאור תשובותיו האמורות, להישען על דבריו, בכל הנוגע לטענה החזקה והקשה שעניינה שימוש מודע של הקצינים הפלסטינים בכלי הרכב הגנובים.

5. המבקשת נשענת גם על תצהירו ועדותו של **חיים סתיו**, ששימש כמתאם פעילות של איגוד חברות הביטוח בנושא גניבות רכב והעברתם לשטחי הרשות. גם הוא התייחס לגידול המתמיד של עשרות אחוזים בהיקף גניבת כלי רכב מאז הקמת הרשות. בעדותו התייחס **סתיו**, בין היתר, לנתונים הסטטיסטיים שביסוד תצהירו:

"תצהירי מתבסס על מספרים סטטיסטיים - ניתן לראות את שיעורי הגניבות בחדך שנתי. חברות הביטוח החלו לזעוק כבר בשנת 1988 עם 18,000 כלי רכב גנובים. השיא היה לאחר הקמת הרש"פ בשנים 1994-1996 הגענו ל-46,000 כלי רכב גנובים בשנה. המספרים הגיעו אלי משני מקורות: ממשרת ישראל ומחברות הביטוח, כשהמקור השני הוא חמור יותר."

(פרו' שם, עמ' 12-13)

מדברי **סתיו** גם עלה, כי לקראת פתיחת "המעבר הפתוח" מרצועת עזה לשטחי איו"ש, השתתף בפגישה רשמית בין נציגי מדינת ישראל, נציגי הרשות ונציגי חברות הביטוח. במסגרת הפגישה, הועלתה על ידי הנציגים הישראליים הדרישה לחלט כל רכב פלסטיני שיתגלה כרכב גנוב. הדרישה נדחתה על הסף על ידי הנציגים הפלסטינים. ברם, בתגובה לדרישה הישראלית, הציעו נציגי הרשות כי זו תחזיר 10,000 כלי רכב גנובים, בתמורה של 4,000 ₪ לרכב. הצעה נוספת של נציגי הרשות הייתה, כי הרשות תשלם לחברות הביטוח תמורת ויתורן על הבעלות בכלי הרכב הגנובים הנמצאים בשליטת הרשות בעזה. איגוד חברות הביטוח דחה את ההצעות, שכן משמעותן עבירות של סחר ברכוש גנוב, עידוד המשך הגניבות ומתן פרס לעבריינים. **סתיו** הוסיף, כי באותה ישיבה הודו נציגי הרשות כי הרשות הנהיגה הסדר מיוחד להכשרת כלי רכב גנובים. בהתאם להסדר זה יכול כל תושב הרשות המחזיק ברכב גנוב לגשת למשרד הרישוי ותמורת אגרה לקבל לוחית רישום מיוחדת המכשירה את הרכב לתנועה בכבישים. דבריו אלה של **סתיו** מלמדים על יכולת השליטה של הרשות על זיהוי כלי הרכב הגנובים ועל תנועתם בשטחי הרשות, כמו גם על נכונותה לשלב את כלי הרכב הללו במערך כלי הרכב, מבלי לבדוק את מקורם.

משנתבקש **סתיו** להתייחס קונקרטי למידע הקושר את קציני משטרת הרשות לגניבות, התייחס למהירות בה משתלבים כלי הרכב הגנובים בצי כלי הרכב המשרתים את הקצינים:

"הוא (הערה: הגנב) מביא את הרכב - לכך יש עדויות אין סוף. הוא מביא את הרכב לשוויקה, ולמחרת ניתן לראות את הרכב חונה במשטרת טול-כרם, ואנשים במדים נוסעים ברכב זה. לדוגמה: ג'יפ פג'רו, שראיתי את המס' שלו. אין המדובר במקרה בודד וזהו מקרה קונקרטי שאז הצלחתי לזהות את מספרו ככלי הרכב שעליו דווח כי נגנב יום קודם - הרכב חנה במשטרת טו"כ, וראיתי בעיני אנשי מדים פלסטינים

נוסעים ברכב לכיוונים שונים. ראיתי במסוק, אז יכולנו לטוס נמוך...".

(פרו' שם, עמ' 14)

בהמשך דבריו הבהיר **סתיו**, כי אינו יודע אם כלי הרכב הפכו להיות כלים בשירות המשטרה, או עברו לשימוש אישי של הקצינים:

"ש. אתה טוען בתצהירך שכלי הרכב הגנובים משמשים את בכירי הרשות. כיצד אתה יודע זאת? ת. קיימתי שיחות רבות עם בעלי משחטות רכב ועם גנבי רכב, וחלקם ישבו בבתי כלא ישראלים. בשרות משטרת ישראל יש גם סרט וידאו שיוצג במידת הצורך. בשיחותיי צויין בפני ולא פעם אחת, שהרכבים בעיקר 4X4 רכבי שטח, מוזמנים על-ידי קצינים לשימושם העצמי. לא אוכל להגיד אם הרכב חוייל והפך לרכב משטרה או שימש את הקצין באופן פרטי. נאמר לי שמאחר והמדובר בקצין משטרה, איש לא מעז להעיר לו כי נוסע ברכב גנוב. על בסיס זה אמרתי מה שאמרתי. העובדה שהרכבים האלה המשיכו להיגנב והמשכתי לראותם בשטח נהוגים לא בהיחבא על-ידי שוטרים פלסטינים, מעידה שהעסק הפך לתדיר".

(פרו' שם)

אציין, כי איני רואה לנכון לבחון כאן את שאלת קבילות הדברים שנלמדו על-ידי העד משיחותיו עם אחרים (בעלי משחטות, גנבי רכב), כעדויות שמיעה, בעת הדיון בתיק העיקרי, מה גם שהמשיבים לא עוררו קושי בעניין זה. בכל מקרה, אין בדברים אלה כדי להצביע דווקא על שימוש בכלי הרכב לצרכי משטרת הרשות, בהבדל משימוש אישי של הקצינים.

6. עד נוסף היה **אבי כהן**, ניצב בדימוס במשטרת ישראל, שעל-פי תצהירו שירת במשטרת ישראל משנת 1971 ועד 1998, ובמסגרת תפקידו היה מעורב בהקמת יחידות מיוחדות לסיכול תופעת גניבות הרכב לשטח הרשות. בתצהירו קבע **כהן** בפסקנות, כי הרשות אחראית למרבית גניבות כלי הרכב בישראל. קביעה זו בוססה על הטענה כי חרף התחייבויות שניתנו על-ידי נציגי הרשות לסגור את משחטות הרכב הפועלות בתחומי הרשות, ואף כי משטרת ישראל העבירה לידיעת הרשות את מיקומן המדויק של משחטות הרכב – חלקן בסמוך למוסדות שלטוניים של המשיבות – לא עשו דבר כדי לסגור את המשחטות ואלו המשיכו לפעול בריש גלי.

בחקירתו הנגדית ציין **כהן** (פרו' מיום 14.2.02 עמ' 10-12), כי חל גידול משמעותי בשיעור כלי הרכב הנגנבים בישראל והמגיעים לרשות, באופן שאחוז כלי הרכב המגיע לרשות עלה לכ-80%. בהתייחס למעורבות ישירה של קצינים או אנשי משטרה בשימוש בכלי רכב גנובים הפנה **כהן** בחקירתו לעדויות של נאשמים שעניינם נדון, מהן ניתן ללמוד על מעורבות ישירה כזו (בבית המשפט הקריא מתוך אחת העדויות). הוא הוסיף והטעים, כי אף שתופעת המשחטות היתה קיימת גם לפני הקמת הרשות הפלסטינית, לא הגיעה אז להיקף, לרמה ולמקצועיות המאפיינים את תקופת הרשות, והביע דעתו, כי אילו חפצו נציגי הרשות למנוע את הבעיה, היה בידם לעשות כן, במיוחד לאור סיוע למשטרה הפלסטינית שנתנה משטרת ישראל, במגמה להגביר את רמתה המקצועית.

טענות המשיבות

7. המשיבות מעלות מנגד שורת טענות, ובכללן שתי טענות סף. אחת מהן היא הטענה, כי המשיבות נהנות מחסינות ריבון כנגד התביעה בכלל, וכנגד הטלת עיקולים זמניים בפרט. טענה זו, כפי שבא-כוח המשיבות עצמו מצייין, נדונה

עתה בבית משפט זה במסגרת אחרת, בה אוחדו תיקי תביעות כנגד הרשות, לצורך דיון במספר שאלות משותפות בפני הרכב של שלושה שופטים (שבו גם אני נוטלת חלק). במסגרת זאת הוגשו כבר חלק מהסיכומים.

בבש"א 3737/00, **DANISH ROAD CONTRACTOR** נ' הרשות הפלסטינית ואח' - שגם בה נבחנה הוצאת צו עיקול כנגד הרשות - דחיתי את טענת החסינות בהסתמך על עמדת היועץ המשפטי לממשלה כפי שהובאה אז בפניי, ובכלל זה לאור תעודה חתומה שהוגשה בידי שר החוץ, לפיה הרשות נעדרת חסינות מאחר שאינה ישות מדינית בעלת ריבונות של מדינה. איני רואה לנכון לדון בשאלת החסינות במסגרת בקשת העיקול שבפניי, שאלה שממילא תינתן לגביה בעתיד הקרוב החלטה של בית המשפט בהרכב המיוחד שהוקם לצורך כך.

8. טענת הסף השניה היא הטענה, שלמבקשת אין עילת תביעה נגד המשיבות מאחר שהבקשה מבוססת על אי-קיום חובותיהן והתחייבויותיהן של המשיבות בהתאם להסכמים שנחתמו בין מדינת ישראל לבין הרשות. הסכמים אלה, לשיטת המשיבות, אינם מקימים עילת תביעה במישור הדין הפנימי-פרטי, שכן מדובר בהסכמים בינלאומיים שנחתמו בין המשיבות לבין מדינת ישראל, המקימים חובות וזכויות רק במישור הבינלאומי, בהתאם לכללי המשפט הבינלאומי הפומבי.

גם שאלה זו, הנוגעת למישור החוזי של טענות המבקשת, תידון על-ידי בית המשפט במסגרת המיוחדת האמורה, ואיני רואה מקום לבחנה בנפרד כאן. אם יסתבר כי בשתי טענות אלו יקבל בית המשפט הדין בתיקים שאוחדו את עמדת הרשות, יהיה מקום מטעם זה לכאורה לבטל את העיקול, אם יוטל במסגרת הבקשה שבפניי, וביד המבקשת לפנות בבקשה הולמת.

9. לגופו של עניין טוענות המשיבות, כי חומר הראיות עליו מתבססת המבקשת אין בו כדי לבסס את עילת המבקשת. טענתן העיקרית של המשיבות היא, כי חומר זה הוא סתמי וכללי. כך, לטענת המשיבות, לא הובאו דוגמאות ספציפיות המאשרות את הטענות הכלליות, ובכלל זה לא נתנו פרטים לגבי זהות הרכבים הגנובים, זהות הגנבים, מקום הגניבה. כך גם לא סופקו נתונים לגבי אנשי הרשות המעורבים, ובכללם קציני משטרה פלסטינים וגם לא הוצגו תמונות המאשרות את טענת מעורבותם. כן טוענות המשיבות, כי תופעת גניבת כלי הרכב לא החלה עם הקמת הרשות, וכי האשמה בתופעה היא מדינת ישראל אשר אינה מתאמצת דייה כדי למגרה. המשיבות מוסיפות וטוענות, כי עשו מאמצים ניכרים כדי להילחם בתופעת גניבת כלי הרכב. המשיבות מוסיפות ומטעימות, כי אין מחלוקת שלא הוגשה בפני רשויות הבטחון והמשטרה הפלסטיניות תלונה על גניבת כלי הרכב, ועל-כן אין לשיטתן מקום לבוא בתביעה משפטית מבלי שהמבקשת תפנה תחילה בתלונה ובבקשה מתאימה כדי שתיעשה החקירה או הבדיקה הדרושה. המשיבות נסמכות על תצהירו של תת ניצב סלים אלברדיני, סגן מפקד המשטרה הפלסטינית, אשר לא עלה בידו להתייצב בבית המשפט בשל המצב המדיני.

דיון ומסקנות

9. לאחר שבחנתי את הראיות שבפניי, וגם לאחר שהתחשבתי בקשיי המשיבות להתמודד עם הטענות העובדתיות - ככל שסיבתם היא אי התייצבות המצהיר מטעמן - הגעתי למסקנה שהבקשה עמדה בדרישת הראיות לכאורה, ואלו טעמי:

גם אם טענות העובדה של המבקשת היו כלליות, בהתייחסן לתופעה ולא למעשים בודדים, היה בהן כדי ללמד על סיכוייה הסבירים של התביעה. כעולה מן האמור לעיל, הטענה הכללית בדבר העברה מסיבית של כלי רכב הנגנבים בישראל לאזורי הרשות נתמכה בנתונים סטטיסטיים, ובידע של אנשי מקצוע שהתמודדו עם בעיית הגניבות באופן יומיומי מכוח תפקידם. אכן, כפי שחלק מהם ציינו, בבתי המשפט בישראל נשפטים עבריינים רבים משטח הרשות בעבירות על גניבות כלי רכב והעברתם לרשות, והדבר עולה

בבירור משורה ארוכה של פסקי דין הניתנים מדי יום בבתי המשפט לערכאותיהם. לכן, אין מקום לטעון כלפי המבקשת שלא השכילה להציג לפני בית המשפט מקרים ספציפיים של גניבות כאלה, באשר ניתן בנקל למצוא תמיכה לטענת המעורבות המסיבית של תושבי הרשות בגניבות, בפסיקה המתפרסמת באופן שוטף.

העובדה שמהנתונים הסטטיסטיים הכלליים ניתן ללמוד על גידול משמעותי בשיעור הגניבות בתקופה שלאחר הקמת הרשות הפלסטינית, אכן מלמדת לכאורה על הקשר שבין הקמת הרשות והגניבות, כאשר מטבע העניין, המסגרת הנפרדת של הרשות הפכה את שטחה מקלט נוח לכלי הרכב, בשל קשיי הנגישות והעדר שליטה אפקטיבית של המשטרה בישראל בשטח זה. העובדה שחלק גדול מכלי הרכב הנגנבים בישראל מועברים לרשות דווקא, ניתנת ללמידה מדבריהם של העדים שתמכו בבקשה וגם מהניסיון השיפוטי המצטבר.

אכן, לא די להצביע בהקשר הנדון על הגידול בהיקף הגניבות, ועל העובדה שחלק גדול מכלי הרכב הנגנבים מועבר לשטחי הרשות, אלא על המבקשת להצביע בנוסף על אחריות הרשות לכאורה לכך.

חומר הראיות שפורט לעיל מצביע על יכולת הרשות לפעול כדי להפחית את כדאיות הגניבות, ואף להביא להחזרת כלי הרכב לישראל, ובכלל זה להביא לחיסולן של משחטות הרכב. עניין זה ניתן להסקה מהעובדה, שהרשות מכשירה את החזקת כלי הרכב הגנובים, בתהליך שהוא עצמו מביא לידיעתה את דבר היות הרכב גנוב ומצביע על השלמתה עם עובדה זו. כך, ההצעה שאליה התייחס העד **סתיו**, לפיה תמורת כלי הרכב הגנובים תקבל הרשות סכומי כסף, מלמדת לכאורה על יכולת הרשות לבדוק את עובדת הבעלות על הרכב ולהגיע למסקנה שהרכב נגנב מישראל. גם הטענה, כי משחטות הרכב הן ידועות ופועלות בריש גלי לא נסתרה למעשה בתצהיר הנגדי. חומר הראיות מצביע אפוא, למצער, על העלמת עין שיטתית מהגניבות. במצב דברים זה נראה לכאורה, כי הרשות לא עשתה לבלימת תופעת הגניבות, חרף ההתחייבות שנטלה על עצמה לעשות כן.

אלברדיני טען בתצהירו, כי הרשות עושה פעולות למניעת התופעה, שהגדירה כגורמת נזק כלכלי לרשות. בעניין זה הפנה לועדות מיוחדות שהוקמו לצורך זה בהתאם להסכם הביניים. ברם, מדברי המצהירים האחרים עולה, כי לא ניכר בתחום זה כל מאמץ, ומכל מקום, לא הוצג על-ידי המשיבות אפילו מקרה אחד שבו הוחזר רכב לישראל כתוצאה ממאמץ כזה.

אשר לטענה, כי לא הוגשו תלונות בעניין זה לרשות הפלסטינית - המופיעה בתצהירו של **אלברדיני** - אציין כי אין בהעדר תלונה פורמלית למשטרה הפלסטינית כדי לשנות את התמונה העולה מדברי המצהירים האחרים, לפיה הנושא המטריד של הגניבות הועלה שוב ושוב לפני נציגי הרשות.

די במחדלים האמורים כדי לבסס את טענת האחריות, ואין צורך לבסס גם על-ידי קביעה המתייחסת למעורבות הישירה של שוטרי הרשות בגניבות כלי הרכב או בקליטתם. בנושא זה לא מצאתי את חומר הראיות משכנע דיו. לאור האמור, אני סבורה כי הראיות שבפניי מבססות סיכוי סביר לקבלת טענות המבקשת בדבר אחריות המשיבות, לפחות לגבי חלק מהנזק שנגרם לה. אכן, שאלת היקף הנזק שיש לייחסו למשיבות ישירות - בהבדל מלגונבי הרכב עצמם - מעוררת קשיים. ואולם, מאחר שתרומת התנהגות הרשות לתופעת הגניבות האמורה בוססה לכאורה, ומאחר שסכום התביעה הועמד על 50 מיליון ₪, שהוא רק כ-10% מהנזק של המבקשת בגין גניבות רכב, נראה כי מדובר ב"גרעין" של הנזק שניתן לייחסו למשיבות ושאינו בו משום ההפרזה.

10. על-פי תקנה 362(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984 (להלן: "התקנות"), רשאי בית המשפט ליתן סעד זמני "אם שוכנע על בסיס ראיות מהימנות לכאורה בקיומה של עילת התובענה ובקיום התנאים המפורטים בהוראות המיוחדות בפרק זה, הנוגעים לסעד הזמני המבוקש".

אכן, עם קבלת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ובעקבות עליית זכות הקניין לדרגת זכות חוקתית, הבהיר בית המשפט העליון בשורת החלטות כי על בית המשפט לייחס משקל רב לאיכות הראיות שיש בהן כדי לתמוך בעיקול, וראו: רע"א 8420/96 דן מרגלית נ' משכן בנק הפועלים למשכנתאות בע"מ, פ"ד נא(3) 789, 799, וכן ראו רע"א 5935/97 רוני סיני ואח' נ' יעקב גלנץ ואח', פ"ד נב(1) 193, 197, וכן ד' שורץ, מגמות התפתחות בסדר הדין האזרחי, ספר השנה של המשפט בישראל, תשנ"ו, 417, עמ' 451 ואילך. ואולם, חומר הראיות שבפניי עמד כאמור בדרישה זו.

11. שאלה אחרת היא שאלת ההכבדה על ביצוע פסק דין. על-פי תקנה 374 לתקנות, בית המשפט רשאי לתת את צו העיקול "אם שוכנע על בסיס ראיות מהימנות לכאורה כי קיים חשש סביר שאי מתן הצו יכביד על ביצוע פסק הדין".

המשיבות טוענות, כי כספי מע"מ של הרשות מוחזקים כל הזמן על-ידי רשויות המדינה, כך שאין כל חשש הכבדה על ביצוע פסק-דין, אם יינתן בתביעה. המשיבות מפנות להחלטתי בבש"א 3737/00 הנ"ל, בה קבעתי על סמך חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, כי אין בדחיית הבקשה לצו עיקול הכבדה על ביצוע פסק הדין, זאת בהסתמך על יציבותו של נכס כספי המסים. על-פי הודעת באת-כוח המדינה היקפו של נכס המסים מגיע כיום לכ-1.8 מיליארד דולר.

ברם, המצב השתנה מאז מתן אותה החלטה. ראשית, מחקירתה של באת-כוח המדינה עולה, כי המדינה עצמה אינה יכולה או אינה מעוניינת לערוב לכך שכספי המשיבות אשר מוחזקים כיום על-ידיה, אכן יהיו בחזקתה ביום מתן פסק הדין. באת-כוח המדינה הבהירה, כי החזקת הכספים על ידי המדינה תלויה בתהליכים מדיניים אשר לא ניתן לחזותם מראש. עוד עלה מדברי באת-כוח המדינה, כי ישנן יוזמות והצעות שונות לגבי הסכומים הללו, שמקורן הוא במדינה עצמה; שנית, הובהר כי היקף התביעות כנגד הרשות הפלסטינית התרבו והוטלו כבר עיקולים אחרים. לאור האמור, הסכנה שמא המבקשת לא תוכל לממש את פסק הדין אם לא יוטל עיקול, נעשה ממשי. לאחר הגשת הסיכומים הוסיפה המבקשת והפנתה לבש"א 7362/02 בת"א 1405/02 שרתון ניהול בתי מלון (אילת) בע"מ ואח' נ' הרשות הפלסטינית ואח', שבה הטיל כב' השופט מודריק עיקול זמני על כספי הרשות הפלסטינית. מתוך ההחלטה עולה, כי גם שם מפי באת-כוח המדינה ניתן היה ללמוד, כי בעניין הכספים המוחזקים על-ידיה "אין לדעת מה ילד יום, אפשר שהחלטה תשונה, אפשר שתתקבל החלטה שהמדינה תשתמש בסכומי הכסף הללו כדי לשלם לגופים שונים את התמורה...". עוד ציין כב' השופט מודריק בפסק הדין:

"עם זה, אשרה באת כח המדינה כי בהבדל מתביעות קודמות שהוגשו על ידי גורמים שונים ושהן יכולה המדינה להודיע כי נוכח ההיקף הקטן יחסית של התביעות ונוכח ההצטברות השוטפת של סכומי גביה... ניתן להניח כי בכל עת יוחזקו בידי המדינה כספים בשיעור מספיק כדי לכסות את אותן תובענות, במצב הקונקרטי הנתון אין בטחון בכך. אכן, 90 מליון ₪ הם פחות מ-5% מן הסכום המצוי כעת בידי המדינה. אלא, שאם תשתנה ההחלטה המדינית ושני המיליארד הללו יוזרמו לרשות או ייעשה בהם שימוש אחר, לא ברור שקצב הגבייה הקיים מספיק כדי כיסוי התובענה בהיקפה הנוכחי".

יצוין, כי על-פי החלטת כב' השופט מודריק הוטל עיקול בסך 90 מיליון ₪. סכום זה יש לצרף ל-22 מיליון ₪ שדבר עיקולם, מכוח תביעות שונות, צוין בעת הדיון בפניי, ואפשר שסכום זה אינו ממצה את המצב היום, והיקף העיקולים שהוטלו עד כה גדול הרבה יותר.

מהאמור לעיל נובע, כי נכס המסים אין בו כיום כדי להרגיע, או כדי לעקר את דחיפות הטלת העיקול. בטענת ההכבדה תמכה המבקשת גם בהצביעה על קשוי גביית כספים ברשות. לעניין זה הוגש תצהיר עו"ד **זיו מנדלוביץ**, שהתייחס לחוסר היכולת לגבות כיום כספים שנפסקו בפסקי-דין לטובת תאגידים ו/או יחידים בישראל מאת תושבים או גופים היושבים ברשות הפלסטינית, ולמד מכך, על דרך קל וחומר, כי המצב לא יהא שונה כאשר ידובר בגביית כספים מהמשיבות. בנוסף, הוגשה תעודת עובד ציבור של עוזרת הממונה על העזרה המשפטית במשרד המשפטים, בה נכתב כי **"לא ידוע לנו כיום על אפשרות לאכוף פסק דין אשר ניתן על-ידי בית משפט בישראל בשטחים שבתחומי השיפוט של המועצה הפלסטינית (דהיינו שטחי A ו-B)".** המבקשת מוסיפה וטוענת, כי מבג"ץ 6317/95 **פדסקו (מוצרי נפט) נ' שר הבטחון ואח'**, פ"ד נב(4) 170, ניתן ללמוד על מוסר תשלומים ירוד של הרשות בגין חובות, באופן התומך בחשש האמור. המשיבות טענו מנגד, כי בכל החששות אין ממש.

אכן, אין בידי להצביע על הליך מוכר וידוע של מימוש פסקי-דין ישראלים ברשות. לכך מצטרפת אי הודאות הפוליטית בצל אווירת סכסוך מתמשך, המאפיינת את היחסים עם המשיבות. בשל מצב דברים זה לא ניתן לבסס את היכולת העתידית לממש את פסק הדין, אם יינתן, על תקינות הקשר בין ישראל לרשות. די בטעמים אלה – מבלי שאזקק ליחסה הנטען של הרשות לחובותיה כלפי גורמים בישראל - כדי לבסס את טענת המבקשת בדבר חשש ההכבדה על ביצוע פסק הדין. הבקשה עומדת אפוא גם בדרישת ההכבדה.

12. לאור האמור, אני נעתרת לבקשה ומורה על הטלת עיקול כמבוקש. לא ראיתי לנכון לעשות צו להוצאות, ולו מן הטעם שחלק מטענות המשיבות לא נבחנו על ידי בבקשה זו, כאמור בסעיף 7 להחלטתי.

ניתנה היום ט"ו באב, תשס"ב (24 ביולי 2002) בהעדר הצדדים.

המזכירות תמציא העתק ההחלטה לצדדים.

מרים מזרחי, שופטת

נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח